

ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΑΝΔΡΙΑΝΤΑ ΤΟΥ Μ. ΦΡΙΖΗ

Την Κυριακή 26.9.2010 έγινε στη Χαλκίδα, στην Πλατεία Φριζή (Πυροσβεστικής), η τελετή αποκαλυπτηρίων του έφιππου ανδριάντα του Συνταγματάρχη Μαρδοχαίου Φριζή, του ήρωα του 1940 που έπεσε μαχόμενος στο Αλβανικό Μέτωπο.

Την εκδήλωση συνδιοργάνωσαν ο Δήμος Χαλκιδέων, η Ι.Κ. Χαλκίδας και η Επιτροπή «Φίλοι του Συνταγματάρχη Φριζή», που αποτελείται από ομογενείς αποδήμους στις ΗΠΑ και η οποία χρηματοδότησε τον ανδριάντα.

Τα αποκαλυπτήρια τέλεσε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κ. Κάρολος Παπούλιας, ενώ την Κυβέρνηση εκπροσώπησε ο αντιπρόεδρος κ. Θεόδωρος Πάγκαλος.

Η τελετή ξεκίνησε με σύντομους καιρετισμούς από τον δήμαρχο Χαλκιδέων κ. Αθανάσιο Ζεμπίλη, τον πρόεδρο του Κ.Ι.Σ.Ε. κ. Δαυίδ Σαλιτιέλ, τον πρόεδρο της Επιτροπής «Φίλων του Συνταγματάρχη Μ. Φριζή» κ. Στέφανο Μπιτσάρα, τον πρόεδρο της Ι.Κ. Χαλκίδας κ. Σόλωνα Μάισο και τον γιο του τιμώμενου κ. Ιάκωβο Φριζή.

Ο εθνικός ύμνος -μετά την αποκάλυψη του μεγαλοπρεπούς ανδριάντα- ολοκλήρωσε την τελετή.

Στην εκδήλωση παρέστησαν, επίσης: ο νομάρχης Ευβοίας κ. Θαν. Μπουραντάς, οι βουλευτές κα Κ. Περλεπέ-Σηφουνάκη, κ. Ν. Κεδίκογλου και κα Ου. Παπανδρέου, ο πρέσβης του Ισραήλ στην Ελλάδα κ. Α. Μέκελ, εκπρόσωποι της Εκκλησίας, ο υποψήφιος περιφερειάρχης Στερεάς Ελλάδας κ. Θαν. Χειμάρας, δημοτικοί σύμβουλοι, αντιπροσωπεία των Σωμάτων Ασφαλείας, οι πρόεδροι των Ισραηλιτικών Κοινοτήτων Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Βόλου και Λάρισας, συγγενείς του Συνταγματάρχη Φριζή, καθώς και πολλοί ομόθρησκοι από όλη την Ελλάδα.

Μετά το τέλος της εκδήλωσης, ο πρόεδρος της Ι.Κ. Χαλκίδας παρέθεσε γεύμα σε ξενοδοχείο της πόλης προς τιμήν των επισήμων και των δωρητών που συνέβαλαν στο έργο.

Η Επιτροπή «Φίλοι του Συνταγματάρχη Φριζή» εξέδωσε ένα πολύ ενδιαφέρον βιβλίο, με τίτλο «Το πρώτο πολεμικό ΟΧΙ. Συνταγματάρχης Μαρδοχαίος Ι. Φριζής, ο ήρωας που χάρισε την πρώτη νίκη», με επιμέλεια του κ. Ιάκωβου Φριζή. Η έκδοση, που διανεμήθηκε κατά την εκδήλωση των αποκαλυπτηρίων του ανδριάντα, περιλαμβάνει πλούσιο ιστορικό και

φωτογραφικό υλικό, βιογραφία του Μ. Φριζή και χρονολόγιο της στρατιωτικής θητείας του, δημοσιεύματα Τύπου από το 1940 αλλά και σύγχρονα, δηλώσεις και άρθρα προσωπικοτήτων για τον Μ. Φριζή, καθώς και το πρόσφατο ιστορικό επαναπατρισμού των οστών του. Η έκδοση είναι αφιερωμένη «στη μνήμη των αξιωματικών και στρατιωτών που έπεσαν υπέρ πατρίδος στον πόλεμο του '40 και στη μνήμη των 513 Ελληνοεβραίων που θυσιάστηκαν για την ελευθερία της πατρίδος στον Ελληνο-Ιταλικό πόλεμο του 1940». Υπενθυμίζεται ότι προ ετών το Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο Ελλάδος εξέδωσε σε χιλιάδες αντίτυπα ειδικό μελέτημα για τον Συνταγματάρχη Φριζή το οποίο διανεμήθηκε σε στρατιωτικές μονάδες, εκπαιδευτικά ιδρύματα, δημόσιες υπηρεσίες κ.ά.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κατά τα αποκαλυπτήρια του ανδριάντα.

Η εκδήλωση προβλήθηκε από τα ΜΜΕ με ρεπορτάζ και αφιερώματα σε πολλές εφημερίδες. Η Ι.Κ. Χαλκίδας έλαβε συγχαρητήρια από ομοθρήσκους και επισήμους. «Τέτοιες κορυφαίες εκδηλώσεις

υπενθυμίζουν την προσφορά του Ελληνικού Εβραϊσμού στη σύγχρονη ιστορία της Ελλάδας και θα ήθελα να σας συχαρώ για την επιτυχία της διοργάνωσής της», όπως αναφέρει μεταξύ άλλων σε επιστολή του ο πρόεδρος της Κοινοτικής Συνέλευσης της Ι.Κ. Θεσσαλονίκης κ. Σολομών Παρέντε.

Αποσπάσματα από τις ομιλίες

- Του δημάρχου Χαλκιδέων κ. Αθ. Ζεμπίλη, ο οποίος μεταξύ άλλων αναφέρθηκε στο συμβολισμό του ανδριάντα και στο χρέος της κοινωνίας προς τους ήρωες: «...Η δημιουργία του μνημείου αποτελεί για όλους εμάς το ελάχιστο χρέος, γιατί θέλουμε να αναγνωρισθεί, να τιμηθεί και να προβληθεί η θυσία του, όπως αρμόζει στους ήρωες. Στο πρόσωπό του τιμούμε τους αγώνες και τους αγωνιστές της ελευθερίας, της εθνικής ανεξαρτησίας, της ανθρώπινης αξιοπρέπειας. Αντλούμε διδάγματα για τους αγώνες του σήμερα και του αύριο... Αναμφίβολα το χρέος μας προς τους θάνατους αυτούς νεκρούς μας δεν εξοφλείται, όπως λέει και ο Περικλής στον Επιτάφιο του, με λόγους, αλλά με έργα που εί-

ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΑΝΔΡΙΑΝΤΑ ΤΟΥ Μ. ΦΡΙΖΗ

ναι αντάξια της θυσίας τους και με πράξεις που ταιριάζουν στην αρετή τους...».

- Του προέδρου του Κ.Ι.Σ.Ε. κ. **Δαυίδ Σαλιτιέλ**, ο οποίος μεταξύ άλλων αναφέρθηκε ευρύτερα στη συμμετοχή των Ελλήνων Εβραίων στον πόλεμο: «...Μαζί με τους συμπατριώτες μας Χριστιανούς, οι Εβραίοι πολεμήσαμε δίπλα - δίπλα για να προασπίσουμε τα ελληνικά εδάφη και για να υπηρετήσουμε τα ιδανικά της ελευθερίας και της εθνικής ανεξαρτησίας. Στον πόλεμο του '40 - '41 στρατεύτηκαν 12.898 Εβραίοι και υπήρξαν, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία, 513 φονευθέντες και 3.743 τραυματίες. Πέραν όμως από τους αριθμούς, μεγαλύτερη σημασία έχει το πνεύμα, το οποίο αποτελεί το καθοριστικό στοιχείο στη συμμετοχή...».

- Του προέδρου της **Ι.Κ. Χαλκίδας κ. Σόλων Μάιση**, ο οποίος με γλαφυρότητα αναφέρθηκε στον ηρωικό θάνατο του Συνταγματάρχη Φριζή στο πεδίο της μάχης: «...Πριν την κήρυξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, είχε εκπονήσει σχέδιο απώθησης του

εχθρού, σε περίπτωση επίθεσης και ο αρχιστράτηγος Παπάγος το είχε εγκρίνει. Το καλοκαίρι του 1940 βρίσκεται στη θέση του αρχηγού του Γραφείου Επιχειρήσεων της 8ης Μεραρχίας στα Γιάννενα. Με την κήρυξη του πολέμου, τοποθετείται στο Γ.Ε.Σ. στην Αθήνα, όμως αμέσως μεριμνά και ζητά να του δοθεί η διοίκηση μάχιμης μονάδας, αποφεύγοντας την τοποθέτησή του στα ασφαλή μετόπισθεν. Έτσι του ανετέθη η διοίκηση του αποσπάσματος Αώου, με το οποίο από την άμυνα πέρασε στη αντεπίθεση, εκδιώκοντας τα ιταλικά στρατεύματα από τα πάτρια εδάφη. Εξουδετέρωσε τις πλέον επίλεκτες ιταλικές μονάδες και ανέτρεψε τα δυσμενή δεδομένα του πολέμου υπέρ των ελληνικών δυνάμεων, όχι μόνο στη μάχη της Πίνδου και του Σμόλικα, αλλά και στη γέφυρα του Καλαμά. Συνέλαβε τους πρώτους 700 αιχμαλώτους πολέμου και συμμετείχε σε 17 νικηφόρες μάχες κατά του εχθρού. Με τη στρατιωτική του αυτή δράση στο πεδίο της μάχης, κατέστη ένας από τους κυριότερους συντελεστές της νίκης του 1940, καθώς ανέτρεψε τα δυσμενή δεδομένα για την Ελλάδα και εκδιώκοντας τον εχθρό από τα πάτρια εδάφη, τον κυνήγησε βαθιά στο Αλβανικό έδαφος. Και όταν στις 5.12.1940 στη μάχη για την κατάληψη της Πρεμετής, μέσα στο Αλβανικό έδαφος, τον εντόπισαν τα φασιστικά αεροπλάνα, θεώρησε ήττα της ηθικής του ελευθερίας, αν κατέβαινε από το άλογό του. Στιγτό, ολόρθο, ηθικά αίτητο τον βρήκε ο θάνατος πάνω στο περήφανο άτι του...».

- Του κ. **Ιακώβου Φριζή**, ο οποίος μεταξύ άλλων αναφέρθηκε σε προσωπικές του αναμνήσεις: «...Φεύγοντας ο πατέρας μου, από τα ηρωικά Γιάννενα, για το μέτωπο, ήμουν τότε 8

χρονών, μας αποχαιρέτησε για τελευταία φορά, με λόγια που και σήμερα θυμάμαι, και το έχουν περάσει 70 χρόνια. Μας είπε: «Είμαι βέβαιος πως εγώ ποτέ δεν θα αφήσω τον εχθρό της πατρίδας

να υποδουλώσει τα παιδιά μου. Σας ορκίζομαι πως εσείς δεν θα πέσετε στα χέρια του. Γι' αυτό στέκομαι εγώ φρουρός εκεί». Μας φίλησε όλους κι έφυγε. Μάθαμε το κακό μαντάτο του ηρωικού του θανάτου, όταν ήλθαμε από τα Γιάννενα και μέναμε σ' ένα μικρό ξενοδοχείο της Αθήνας. Μετά ήλθε η μαύρη κατοχή, με την πείνα και τον τρόμο. Ακολούθησε η αρπαγή των Εβραίων από τους Γερμανοναζί. Κινδυνεύαμε. Φόβος μόνιμος. Αγωνία νύχτα μέρα, μη κτυπήσουν την πόρτα του σπιτιού μας και μας πιάσουν. Ευτυχώς η ανεπανόρθωτη συμφορά δεν ήλθε. Σωθήκαμε, έχοντας πάντα στο μυαλό μας τα προστατευτικά λόγια του πατέρα: «Σας ορκίζομαι πως εσείς δεν θα πέσετε στα χέρια του εχθρού»...».

ΨΗΦΙΣΜΑ

• Για τον Ε. Μιγιονή

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ισραηλιτικής Κοινότητας Αθηνών, που συνήλθε έκτακτα σήμερα 3.9.10, ύστερα από επείγουσα πρόσκληση του προέδρου κ. Βενιαμίν Αλμπάλα, μόλις πληροφορήθηκε τη θλιβερή είδηση του θανάτου του

ΕΛΙΕΖΕΡ-ΛΑΖΑΡΟΥ ΜΙΓΙΟΝΗ

ο οποίος διετέλεσε επί σειρά ετών αντιπρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της Ισραηλιτικής Κοινότητας Αθηνών και πρόεδρος της Ένωσης Σιωνιστών, αφού άκουσε τον πρόεδρο να σκιαγραφεί την εξέχουσα προσωπικότητα, τον ευγενικό χαρακτήρα και την καλλιέργεια του εκλιπόντος, ο οποίος επιπλέον ήταν πρότυπο καλού Εβραίου και οικογενειάρχη

ψηφίζει:

1. Να παραστούν στην κηδεία του εκπρόσωποι του Κοινοτικού Συμβουλίου.
2. Να επιδοθεί το ψήφισμα αυτό στην οικογένεια του εκλιπόντος.
3. Να γίνει δωρεά στη μνήμη του υπέρ του Σχολείου της Κοινότητας.
4. Να δημοσιευθεί το παρόν ψήφισμα στον εβραϊκό Τύπο.

Ο Πρόεδρος **BENIAMIN ΑΛΜΠΑΛΑΣ**

Ο Γεν. Γραμματέας **ΙΣΑΑΚ ΛΕΩΝ**

Τα Νέα μας

€ 0,01

- **Ιδιοκτήτης:** Το Κ.Ι.Σ. (Ν.Π.Δ.Δ.), Βουλής 36, 105 57 Αθήνα, τηλ.: 210 3244315-8
- **Εκδότης - Διευθυντής:** Ο Πρόεδρος του Κ.Ι.Σ., κ. Δαυίδ Σαλιτιέλ
- **Επιμέλεια ύλης:** Ε. Εζρατί, Ρ. Ματαθία
- **Κωδ. ταχυδρόμησης:** 3905
- **Υπεύθυνος φωτοσυνθέσεως:** ΝΙΚΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε., Γ. ΑΒΕΡΩΦ 26-28, 142 32, ΠΕΡΙΣΣΟΣ.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΜΠΑΡΟΥΧ ΝΤΑΓΙΑΝ ΑΕΜΕΤ

ΑΘΗΝΑ.- Από την Ι.Κ. Αθηνών μας γνωστοποιήθηκε ο θάνατος της Εσθήρ Μωυσή Ρούσου, ετών 85.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ.- Από την Ι.Κ. Θεσσαλονίκης μας γνωστοποιήθηκε ο θάνατος της Γράσιας Δαυίδ Σαλιτιέλ, ετών 76.

ΛΑΡΙΣΑ.- Από την Ι.Κ. Λάρισας μας γνωστοποιήθηκε ο θάνατος της Καίτης Μηνά Μισραχή, ετών 75.

ΔΙΟΡΘΩΣΗ

Στην ανακοίνωση θανάτου της Ερνεστίνας Μπαλέστρα, στο περασμένο τεύχος του δελτίου μας, δημοσιεύθηκε λανθασμένο όνομα συζύγου. Το σωστό είναι Μιχαήλ.

ΜΑΖΑΛ ΤΟΒ

ΑΘΗΝΑ.- Από την Ι.Κ. Αθηνών μας ανακοινώθηκε η γέννηση του Δαυίδ, γιου της Αθηνάς και του Ισαάκ Σούση.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ.- Από την Ι.Κ. Θεσσαλονίκης μας ανακοινώθηκαν οι γεννήσεις των:
- Χαΐμ, γιου της Άννας - Ρούλας Άλβο και του Ιωσήφ Γκάτενιο.
- Ίρις, κόρης της Ρασέλ - Νώρας Κούνιο και του Πέτρου Παπακυριακού.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

• Ευχαριστούμε θερμά όλους όσους μας συμπαράσταθηκαν στο βαρύ πένθος μας για την απώλεια του λατρεμένου μας συζύγου, πατέρα, παππού και αδερφού Λάζαρου Μιγιονή.

*Η σύζυγος Σούζη Μιγιονή
Τα παιδιά Μάκης & Ελένη Μιγιονή
Τα αδέρφια Σάμης & Νινέτα Μιωνή
Βίκτωρ & Βέτα Μιωνή
Μαρσέλ & Ροζέλα Γιοέλ
Τα εγγόνια*

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

• Το Δ.Σ. της Μπενώτ εκφράζει τα θερμά του συγχαρητήρια και τις ευχές του στο Μωρίς Φρανσές, γιο της Νταϊζης και του Ούγκο Φρανσές, για την ανάληψη των καθηκόντων του στο καινούργιο εργοστάσιο «INTEL» στο Ν. Μεξικό των Η.Π.Α.

• Θερμά συγχαρητήρια και ευχές για καλή σταδιοδρομία στον Σολομών – Μάκη Ταραγάν, της Μύριαμ και του Μιχαέλ, που αποφοίτησε από το Τμήμα Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών.

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΟΜΟΘΡΗΣΚΩΝ

• Το μουσικό διαδικτυακό περιοδικό Tar (www.tar.gr) καταχώρησε αφιέρωμα και συνέντευξη της Έφης Αγραφιώτη με τον ομόθρησκο από το Βόλο κ. **Ερρίκο Φρεζή**, διευθυντή ορχήστρας και Πρύτανη Σπουδών του Πανεπιστημίου Τεχνών του Βερολίνου. Η παρουσίαση περιλαμβάνει εκτενή αναφορά στη σταδιοδρομία του καταξιωμένου μουσικού, ο οποίος έχει συνεργαστεί και διευθύνει ορισμένες από τις σημαντικότερες κρατικές και φιλαρμονικές ορχήστρες της Ευρώπης. Ο Ερρίκος Φρεζής, στην πολύ ενδιαφέρουσα συνέντευξή του, θίγει θέματα που αφορούν τις κλασικές μουσικές προοδές του εξωτερικό, τα πρόσφατα προγράμματα και σεμινάρια του πανεπιστημίου του, μιλάει για τη μουσική τέχνη και για το πώς βιώνει τη δουλειά του, για την εκβαθών προσέγγιση των κλασικών και των νέων συνθετών, για την ελληνική μουσική παιδεία κ.ά.

• Ιδιαίτερη αίσθηση έκανε η πρωτότυπη συμμετοχή της **Χάγιας Κοέν** στην έκθεση «Κρεμάστε τον Άντυ Γουόρχολ» που έγινε στις αρχές Οκτωβρίου στο Craftit. Η Χάγια Κοέν παρουσίασε φόρεμα με τυπωμένα έργα pop art του Γουόρχολ, ενώ η ίδια φορούσε ένα αντίστοιχο -ιδιοκατασκευή από μουσαμά. Για τη δημιουργία της, το «Αθηνόγραμμα» (14-20.10.2010) δημοσίευσε ένα γεμάτο χρώμα άρθρο. Η Χ. Κοέν, γνωστή για τη δουλειά της στο Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος, είναι γραφίστρια, δημιουργός κοσμημάτων, καθηγήτρια σεμιναρίων σχεδίου κοσμημάτων στο Μικρό Πολυτεχνείο και το Κολλέγιο Ψυχικού. Στα προσεχή σχέδια της Χάγιας είναι η δημιουργία αυτών των ιδιαίτερων φορεμάτων με παραστάσεις από παλιά παραμύθια, γκράφιτι κ.ά. Παράλληλα, στις 27 και 28 Νοεμβρίου, η Χ. Κοέν θα κάνει ένα διήμερο σεμινάριο ραπτικής και κεντήματος, στο «El Bandooneon», Ακάματος 11, στο Θησείο, ώρες 10.00-13.00 (πληροφορίες τηλ. 6942 052656).

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ

• Για την Γ. Σαλιτιέλ

- Το Κοινοτικό Συμβούλιο της Ι.Κ. Θεσσαλονίκης συνερχεται στις 18.10.2010 σε έκτακτη συνεδρίαση μόλις πληροφορήθηκε τη θλιβερή αναγγελία του θανάτου της

ΓΡΑΣΙΑ ΣΑΛΤΙΕΛ

συζύγου του επί χρόνια χαζάν της Ι.Κ. Θεσσαλονίκης κ. Δαυίδ Σαλιτιέλ. Ο πρόεδρος του Κ.Σ. κ. Δαυίδ Σαλιτιέλ αναφέρεται στην προσωπικότητα της αιμνήστου εκλιπούσας που υπήρξε πρότυπο Εβραίας μάνας που δημιούργησε μία επιτυχημένη εβραϊκή οικογένεια. Κατόπιν το Κοινοτικό Συμβούλιο

Αποφασίζει ομόφωνα:

1. Να παραστεί στην κηδεία της εκλιπούσας.
2. Να εκφράσει προς την οικογένεια της εκλιπούσας τα συλλυπητήριά του και τη συμμετοχή του στο πένθος της.
3. Να δωρίσει εις μνήμην της αιμνήστου, το ποσό των 300 ευρώ υπέρ της Συναγωγής.
4. Να επιδώσει το παρόν ψήφισμα στην οικογένεια της αιμνήστου και να το δημοσιεύσει στον εβραϊκό Τύπο.

*Ο Πρόεδρος
ΔΑΥΙΔ ΣΑΛΤΙΕΛ
Ο Γεν. Γραμματέας
ΙΣΡΑΕΛ ΡΟΥΣΣΟ*

- Η Επιτροπεία του Ιδρύματος «Ετς Αχαΐμ», με βαθιά οδύνη, συνήλθε σε έκτακτη συνεδρίαση σήμερα 18 Οκτωβρίου 2010 και ώρα 11 π.μ., ύστερα από τη θλιβερή αγγελία του θανάτου της αιμνήστου

ΓΡΑΣΙΑ ΣΑΛΤΙΕΛ

συζύγου του κ. Δαυίδ Σαλιτιέλ, που διετέλεσε επί σειρά ετών, μέλος της Διοικούσης Επιτροπής, του Ιδρύματός μας και

αποφάσισε ομόφωνα:

1. Να εκφραστούν τα συλλυπητήριά της στην οικογένεια της εκλιπούσας.
2. Να κατατεθεί στη μνήμη της και αντίστροφου το ποσό των 200 ευρώ, υπέρ του Εβραϊκού Δημοτικού Σχολείου Θεσσαλονίκης.
3. Να επιδοθεί το παρόν ψήφισμα στην οικογένεια της εκλιπούσας και να δημοσιευθεί στον εβραϊκό Τύπο.
4. Να παραστεί σύσσωμη στην κηδεία της.

*Η Πρόεδρος
ΒΕΑΤΡΙΚΗ ΠΕΡΑΧΙΑ
Ο Γεν. Γραμματέας
ΜΑΤΑΘΙΑΣ ΒΕΝΟΥΖΙΟΥ*

ΤΑ ΝΕΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΜΑΣ

ΑΘΗΝΑ

Ημέρα Ευρωπαϊκού Εβραϊκού Πολιτισμού

Στις 4 Οκτωβρίου 2010 η Μπενώτ γιόρτασε την Ημέρα του Ευρωπαϊκού Εβραϊκού Πολιτισμού στο Πνευματικό Κέντρο της Ι.Κ. Αθηνών, με την εξαιρετικά εντυπωσιακή ομιλία της κας Μπέττυς Μαγρίζου για τους Εβραίους της Θεσσαλονίκης τον καιρό του Μεσοπολέμου.

Η ομιλία πλαισιώθηκε από σλάιντς της εποχής εκείνης, που προβλήθηκαν με τη συνοδεία σεφαραδίτικης μουσικής. Τα χαρακτηριστικά σλάιντς - κτιρίων, Συναγωγών, Συλλόγων - έδωσαν μία ζωντανή εικόνα της πλούσιας δράσης και του πολιτισμού των Εβραίων της Θεσσαλονίκης και έδωσαν μία ξεχωριστή νότα στην ομιλία της κας Μαγρίζου. Η ανταπόκριση του ακροατηρίου υπήρξε συγκινητική.

Το Δ.Σ. της Μπενώτ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟΥΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ

Σε σειρά εκδηλώσεων που έγιναν στη Θεσσαλονίκη στις αρχές Οκτωβρίου παρουσιάστηκαν πτυχές της εβραϊκής ιστορίας και του πολιτισμού:

• Παρουσίαση του βιβλίου «548 ημέρες με άλλο όνομα»

Την 1.10.2010 πραγματοποιήθηκε στο Public, που στεγάζεται στη Στοά Χιρς στη Θεσσαλονίκη, συζήτηση με θέμα την εβραϊκή παρουσία στην πόλη, με αφορμή την παρουσίαση του βιβλίου της κ. Ροζίνας Ασσέρ-Πάρδο «548 ημέρες με άλλο όνομα». Στη συζήτηση, που συντόνισε ο γνωστός δημοσιογράφος κ. Σταύρος Θεοδωράκης, συμμετείχαν ο τέως πρόεδρος του Κ.Ι.Σ.Ε. κ. Μωυσής Κωνσταντίνης, ο οποίος σκιαγράφησε το πλούσιο εβραϊκό ιστορικό παρελθόν της Θεσσαλονίκης, ο Δρ

Η συγγραφέας κα Ρ. Ασσέρ - Πάρδο, με τους ομιλητές κ. Λ. Ναρ και Μ. Κωνσταντίνη και τον κ. Στ. Θεοδωράκη

Νεοελληνικής Φιλολογίας του Α.Π.Θ και συγγραφέας κ. Λέων Α. Ναρ, που συσχέτισε το παρόν και το παρελθόν του εβραϊσμού στην πόλη και η κα Ροζίνα Ασσέρ-Πάρδο, που διηγήθηκε τις συνταρακτικές, προσωπικές και οικογενειακές εμπειρίες της κατά την περίοδο της κατοχής. Η εκδήλωση ολοκληρώθηκε με ανταλλαγή απόψεων ανάμεσα στους ομιλητές και στο πολυπληθές κοινό.

• «Ο Άλλος εν Λόγω» - Επιστημονική Διμερίδα

Από 1-2.10.2010 έγινε στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας διμερίδα με θέμα «Ο Άλλος εν Λόγω: Εβραίοι στη Σύγχρονη Ελληνική Λογοτεχνία». Τη διμερίδα διοργάνωσαν η Ομάδα για την Μελέτη της Ιστορίας των Εβραίων και το Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Λογοτέχνες, κριτικοί και ιστορικοί ανέπτυξαν και συζητήσαν τις εικόνες των Εβραίων στη σύγχρονη ελληνική λογοτεχνική παραγωγή.

Στην πρώτη ενότητα του συνεδρίου, που αφορούσε το Ολοκαύτωμα και τον Αντισημιτισμό στις λογοτεχνικές αποτυπώσεις, εισηγήθηκαν οι: Φραγκίσκη Αμπατζοπούλου, με θέμα «Το Ολοκαύτωμα στην ελληνική πεζογραφία στις αρχές του 21ου αιώνα», ο Γιάννης Παπαθεοδώρου, με θέμα «Η Νύχτα της Τιμωρίας. Εβραϊοφοβία και λαϊκές τελετουργίες στο μυθιστόρημα της Ρέας Γαλανάκη, Φωτιές του Ιούδα, στάχτες του Οιδίποδα» και ο Μίλτος Πελχιβάνος, με θέμα «Η Νεκρή Ευρώπη του Χρήστου Τσιόλκα και ο αντισημιτισμός». Για τις «Μυθοπλαστικές παραγωγές του εβραϊκού εαυτού» μίλησαν οι: Σταύρος Ζουμπουλάκης, με θέμα «Η εβραϊκή ταυτότητα στο έργο του Μισέλ Φάις» και Βενετία Αποστολίδου, με θέμα «Οι Εβραίοι στο έργο του Νίκου Μπακόλα». Τέλος, για τους τρόπους και τα ζητήματα συγγραφικής προσέγγισης της φυσιογνωμίας του Εβραίου μίλησαν οι συγγραφείς Ρέα Γαλανάκη, Νίκος Δαββέτας και Μισέλ Φάις.

• Παρουσίαση του βιβλίου «Έλληνες στο Άουσβιτς - Μπίρκεναου»

Στις 4.10.10, η Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών (Ε.Μ.Σ.) και η Ι.Κ. Θεσσαλονίκης, για να τιμήσουν την 66η επέτειο της εξέγερσης των Ελλήνων Εβραίων στα ναζιστικά στρατόπεδα, διοργάνωσαν στην αίθουσα διαλέξεων της Εταιρείας εκδήλωση για την παρουσίαση του βιβλίου της Φωτεινής Τομαή «Έλληνες στο Άουσβιτς - Μπίρκεναου», έκδοση του υπουργείου Εξωτερικών και των εκδόσεων Παπαζήση. Στην παρουσίαση έγινε η πρώτη πανελλαδική προβολή του ντοκιμαντέρ «Η εξέγερση του Άουσβιτς» του κ. Κ. Πιλάβιου. Κατά την εκδήλωση χαιρετισμούς απεύθυναν ο πρόεδρος της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών κ. Νικόλαος Μέρτζος και ο πρόεδρος της Ι.Κ. Θεσσαλονίκης κ. Δαυίδ Σαλιτιέλ. Για το βιβλίο μίλησαν ο καθηγητής Α.Π.Θ. και αντιπρόεδρος της Ε.Μ.Σ. κ. Αθανάσιος Καραθανάσης, ο μηχανικός κ. Πωλ Χάγουελ και η προϊσταμένη του Διπλωματικού Αρχείου του ΥΠΕΞ και συγγραφέας του βιβλίου κα Φωτεινή Τομαή.

ΤΑ ΝΕΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΜΑΣ

• Ομιλία για το εβραϊκό, χριστιανικό και μουσουλμανικό νεκροταφείο της Θεσσαλονίκης

Στις 3.10.10, το Εβραϊκό Μουσείο Θεσσαλονίκης, στα πλαίσια του κύκλου «Οι πόλεις της Σιωπής» διοργάνωσε τον δεύτερο κύκλων ομιλιών για το εβραϊκό, χριστιανικό και μουσουλμανικό νεκροταφείο της πόλης.

Η εκδήλωση ξεκίνησε με την ομιλία της καθηγήτριας κας Λέλας Σαλέμ, η οποία παρουσίασε τη συνολική ιστορία του παλαιού Εβραϊκού Νεκροταφείου, το οποίο σήμερα βρίσκεται κάτω από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο. Ακολούθησε η παρουσίαση από τον ιστοριοδίφη κ. Ευάγγελο Χεκίμογλου για το ανατολικό μουσουλμανικό νεκροταφείο και την οθωμανική νομοθεσία.

Εορτασμός της Ευρωπαϊκής Ημέρας Εβραϊκού Πολιτισμού

Στις 5.9.10 η Ι.Κ. Θεσσαλονίκης γιόρτασε την Ευρωπαϊκή Ημέρα Εβραϊκού Πολιτισμού με περιήγηση στο Εβραϊκό Μουσείο Θεσσαλονίκης, υπό τους ήχους παραδοσιακής ισπανο-εβραϊκής μουσικής. Το Εβραϊκό Μουσείο Θεσσαλονίκης ιδρύθηκε για να τιμήσει την πλούσια σεφραδίτικη κληρονομιά του πολιτισμού που αναπτύχθηκε στην πόλη μετά τον 15ο αιώνα και στεγάζει αντικείμενα από τις μόνιμες συλλογές του, φωτογραφικές εκθέσεις, καθώς και τη φωτογραφική έκθεση Σάιμον Μάρκς, «Θεσσαλονίκη, Μητρόπολη του Σεφραδισμού».

ΒΟΛΟΣ

Περίπτερο στο «Επιχειρηματικό Πανόραμα»

Από το Σάββατο 25.9.10 ως 3.10.10 διοργανώθηκε στο Βόλο το «9ο Επιχειρηματικό Πανόραμα Μαγνησίας», από τον Εμπορικό Σύλλογο Βόλου & Ν. Ιωνίας σε συνεργασία με τις Ομοσπονδίες Επαγγελματιών, Βιοτεχνών και Εμπόρων Ν. Μαγνησίας και υπό την αιγίδα του Επιμελητηρίου Μαγνησίας.

Με πρωτοβουλία του Επιμελητηρίου Μαγνησίας παραχωρήθηκε στην Ι.Κ. Βόλου τμήμα του εκθεσιακού χώρου, δίνοντάς μας

έτσι τη δυνατότητα να προβάλλουμε την ιστορία, τους αγώνες και τον πολιτισμό του Ελληνικού Εβραϊσμού και ιδιαίτερα την παρουσία της Κοινότητάς μας στο νομό Μαγνησίας, μέσα από φωτογραφικό υλικό. Την επιμέλεια της έκθεσης είχε η αρχιτέκτονας κα Λουίζα Κονέ.

Στα εγκαίνια, που έγιναν το Σάββατο 25.9.10, η Κοινότητά μας εκπροσωπήθηκε από το μέλος του Δ.Σ. κ. Μιχάλη Σαμπεθάι. Από τους χιλιάδες επισκέπτες της έκθεσης, το περίπτερο της Ι.Κ. Βόλου δέχθηκε πάρα πολλούς οι οποίοι εκδήλωσαν το ενδιαφέρον τους και εξέφρασαν θερμά συγχαρητήρια για την καινοτομία του φετινού Επιχειρηματικού Πανόραματος. Χαρακτηριστική είναι επίσης η επιστολή που απηύθυνε προς την Ι.Κ. Βόλου ο πρόεδρος του Επιμελητηρίου Μαγνησίας κ. Γεώργιος Σπηλιόπουλος στην οποία, μαζί με τα συγχαρητήριά του, καλεί την Κοινότητα να δηλώσει συμμετοχή και στο επόμενο Επιχειρηματικό Πανόραμα, στο τέλος Σεπτεμβρίου του 2011.

Γιορτές GIAMIM NORAIM

Η Συναγωγή του Βόλου λειτούργησε κανονικά στις γιορτές Γιαμίμ Νοραϊμ από τους θρησκευτικούς λειτουργούς κ. Μάκη Μωυσή και Μωρίς Φρανσές. Την παραμονή του Ρος Ασανά το σέδερ έγινε στο Κοινοτικό μας Κέντρο παρουσία σχεδόν όλων των μελών με σπιτικά εδέσματα, δίνοντας τη δυνατότητα να περάσουμε μια ξεχωριστή βραδιά.

ΡΟΔΟΣ

Οι γιορτές στη Ρόδο

Γιορτάσαμε και φέτος το Ρος Ασανά και το Κιπούρ στη Συναγωγή με τη βοήθεια χαζάν που ήρθε από το Ισραήλ. Η συμμετοχή των επισκεπτών στις λειτουργίες ήταν πολύ ικανοποιητική λόγω και της μεγάλης αύξησης (κατά 50%) Ισραηλινών τουριστών στη Ρόδο. Για πρώτη φορά γιορτάσαμε φέτος, μετά από 30 χρόνια περίπου, τη γιορτή του Σουκώτ και το Σιμχά Τορά. Σε αυτό βοήθησε η παρουσία του Ραββίνου της Chabad Μενάχεμ, που μένει τους τελευταίους μήνες στη Ρόδο.

Βανδαλισμοί τάφων στο Αγγλικό Νεκροταφείο Πολέμου

Οι τάφοι δύο Εβραίων Βρετανών στρατιωτικών, στο Αγγλικό Νεκροταφείο Πολέμου στη Ρόδο, βανδαλίστηκαν πέρυσι και θα αποκατασταθούν προσεχώς με ευθύνη και ενέργειες της αρμόδιας βρετανικής υπηρεσίας.

Στο Αγγλικό Νεκροταφείο Πολέμου, το οποίο βρίσκεται απέναντι από το εβραϊκό νεκροταφείο, είναι θαμμένοι Άγγλοι στρατιώτες που σκοτώθηκαν κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου στη Ρόδο. Μεταξύ των τάφων υπήρχαν και δύο που ανήκαν σε Εβραίους στρατιώτες, τα στοιχεία των οποίων είχαν καταγραφεί από την υπεύθυνη της Ι.Κ. Ρόδου κα Κάρμεν Κοέν. Την ύπαρξη των συγκεκριμένων τάφων, όμως, είχαν σημειώσει

TA NEA TΩN KOINOTHTΩN MΑΣ

και τουρίστες -Ροδίτες του εξωτερικού- οι οποίοι σε πρόσφατη επίσκεψή τους, φέτος το καλοκαίρι, παρατήρησαν ότι οι τάφοι των Εβραίων στρατιωτών δεν ήταν πια εκεί και ενημέρωσαν την εβραϊκή κοινότητα.

Για το θέμα επικοινωνήσε η κα Κάρμεν Κοέν με την Επιτροπή Τάφων του Πολέμου της Κοινοπολιτείας, η οποία με έγγραφό της ενημέρωσε ότι οι δύο τάφοι είχαν υποστεί βανδαλισμό πέρυσι. Η Επιτροπή έχει ήδη προβεί σε παραγγελία νέων επιτύμβιων πλακών οι οποίες προβλέπεται να τοποθετηθούν στο τέλος του Νοεμβρίου. Μέχρι τότε έχουν προσωρινά τοποθετηθεί μεταλλικές ταμπέλες σηματοδότησης των τάφων με τα στοιχεία των πεσόντων στρατιωτών. Πρόκειται για τους: Η. Federmann, Βασιλικό Πυροβολικό, ετών 22, ημερομηνία θανάτου 24.10.1943 και Ι.Μ. Seel, υπολοχαγός, ετών 24, ημερομηνία θανάτου 19.9.1943.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Παρουσίαση του βιβλίου για τον ΓΙΟΣΕΦ ΕΛΙΓΙΑ

«Τιμώντας το παρελθόν τιμούμε τις ρίζες μας. Τιμώντας όμως ιδιαίτερα το ηπειρωτικό παρελθόν μας, τιμούμε τις γενέθλιες ρίζες μας, τις ισοβίως αγέραστες που μας τρέφουν σε όλη μας τη ζωή και μας συνοδεύουν σε κάθε περιπλάνησή μας. Τιμώντας τους ανθρώπους του πνεύματος που σημάδεψαν με την παρουσία τους τα ηπειρωτικά γράμματα, τιμούμε την πνευματική ιδιαιτερότητα του τόπου μας». Είναι τα λόγια με τα οποία ο πρόεδρος της Ισραηλιτικής Κοινότητας Ιωαννίνων κ. Μωυσής Ελισάφ άρχισε την ομιλία του στην εκδήλωση για την παρουσίαση του δίτομου έργου του κ. Λέοντα Ναρ, το οποίο αφορά στο συνολικό έργο του Γιαννιωτοεβραίου ποιητή Γιοσέφ Ελιγιά. Η εκδήλωση έγινε στις 6.10.10, στη Ζωσιμαία Ακαδημία στα Γιάννενα.

Ο κ. Ελισάφ επισήμανε τη σημασία του έργου αυτού, ως προς τον ποιητή, τον οποίο χαρακτήρισε ακάματο ερευνητή, ανυποχώρητο αγωνιστή και εν τέλει Άνθρωπο με Α κεφαλαίο, χαρακτηριστικά που σηματοδοτούν, όπως τόνισε, αντίστοιχα τις τρεις υπερβάσεις που πέτυχε στο εξαιρετικά σύντομο οδοιπορικό της ζωής του.

Ο καθηγητής κ. Παναγιώτης Νούτσος παρουσίασε το συγγραφέα και το δίτομο πόνημά του με μια ομιλία στην οποία σκιαγράφησε στην ουσία τον ίδιο τον Γιοσέφ Ελιγιά. Άρχισε μάλιστα την ομιλία του με αναφορά σε εκδηλώσεις οι οποίες πραγματοποιήθηκαν και σε άλλες πόλεις της Ελλάδας και που αφορούσαν τους Εβραίους και τον ποιητή. Αναφορά έκανε και σε ποίημα του Ελιγιά το οποίο δημοσιεύτηκε για πρώτη φορά στην εφημερίδα «Ηπειρωτική Ηχώ», τον προπομπό του Ηπειρωτικού Αγώνα.

Στη «γνωριμία» του με τον ποιητή, το 1968, αναφέρθηκε κι ένας άλλος άνθρωπος του πνεύματος, ο ποιητής Μιχάλης Γκανάς. Τον χαρακτήρισε μάλιστα ως τον μικρότερο αδελφό του, που μαζί με τον επίσης μικρότερο αδελφό του Κώστα Κρυστάλλη επηρέ-

ασαν τη δική του πορεία και ανέλιξη στην ποίηση.

Στο τέλος ο συγγραφέας Λέων Ναρ ευχαρίστησε όσους συνέβαλαν στην έκδοση του βιβλίου του που το χαρακτήρισε ως αποκατάσταση του ακρωτηριασμένου έργου του Γιοσέφ Ελιγιά. Ακολούθησε συζήτηση με το κοινό, κατά την οποία ο συγγραφέας ανακοίνωσε την υπό έκδοση νέα μελέτη του με θέμα τους Εβραίους βουλευτές της Θεσσαλονίκης.

Εορτασμός του Γιομ Κιπούρ

Φέτος ο εορτασμός του Γιομ Κιπούρ, που αποτελεί κάθε χρόνο το κορυφαίο θρησκευτικό γεγονός για την Κοινότητα Ιωαννίνων, εξελίχθηκε σε μία πολύ συγκινητική συνάντηση Γιαννιωτών από την Αθήνα, την Θεσσαλονίκη και τις υπόλοιπες Κοινότητες της Ελλάδας, αλλά και από το Ισραήλ, την Αμερική, ακόμα κι από το μακρινό Μεξικό, οι οποίοι ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμα της Κοινότητας και ήρθαν να μας ενισχύσουν με τη δυναμική παρουσία τους και παράλληλα να πάρουν την απαραίτητη θετική ενέργεια και δύναμη για ν' αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις της νέας χρονιάς. Ανάμεσά τους, ο τ. πρόεδρος του Κ.Ι.Σ.Ε. κ. Μωυσής Κωνσταντίνης, ο τ. πρόεδρος της Ι.Κ. Αθηνών κ. Ισαάκ Μορδεχάι, ο πρόεδρος της Ε.Σ.Ε. κ. Μάκης Μπατής και πολλοί άλλοι. Άλλωστε, χωρίς καμία δόση υπερβολής, το Κιπούρ στα Ιωάννινα είναι με μία λέξη μαγικό και μόνον όσοι το βιώνουν κάθε χρόνο νοιώθουν το βαθύτερο νόημα της μεγαλύτερης γιορτής του Ιουδαισμού και αισθάνονται πραγματικά το λυτρωτικό συναίσθημα του εξαγνισμού.

Την Παρασκευή το πρωί τα μέλη της Κοινότητας και οι επισκέπτες μετέβησαν στη Συναγωγή για να γεμίσουν τις καντήλες με λάδι και να ανάψουν το φυτίλι, λέγοντας τη συγκεκριμένη μπεραχά, όπως επιτάσσει το πατροπαράδοτο ρωμανιώτικο έθιμο. Στη συνέχεια επισκεφθήκαμε το νεκροταφείο όπου ο κ. Χαΐμ Ισακλής, ο οποίος προσκλήθηκε και φέτος για τις λειτουργίες, τέλεσε μνημόσυνα στους συγγενείς όλων των παρευρισκόμενων και μέσα σε συγκινησιακά φορτισμένη ατμόσφαιρα, ανέπεμψε την επιμνημόσυνη δέηση στη μνήμη των θυμάτων του Ολοκαυτώματος, μπροστά στο ειδικό μνημείο-κενοτάφιο που βρίσκεται μέσα στο νεκροταφείο. Χάρη στην παρουσία αρκετών ανδρών, κατέστη δυνατή η απαγγελία του Καντίς. Το ίδιο βράδυ, η ιστορική Συναγωγή της πόλης μας μέσα στο Κάστρο γέμισε ασφουκτικά. Τα μέλη της Κοινότητας μαζί με τους δεκάδες επισκέπτες συγκινήθηκαν στο άκουσμα του Λεχά – Ελί, του Καλ-Νιδρέ και των ύμνων Συγγνώμης που τραγουδίσαν με την απaráμιλλη Γιαννιώτικη μελωδία οι κ. Χαΐμ Ισακλής και Σαμουήλ Κοέν, με τη συνδρομή του κ. Μάρκου Μπαττίνου. Τις πύλες του Εχάλ άνοιξε ο κ. Μωυσής Κωνσταντίνης, ενώ τα επτά Ρωμανιώτικα Σεφαρίμ εδόθησαν τιμής ένεκεν σε επισκέπτες Γιαννιώτες, ορισμένοι εκ των οποίων είχαν πολλά χρόνια να επισκεφθούν την πόλη μας και να προσευχθούν στη Συναγωγή.

Η κατασκευαστική λειτουργία συνεχίστηκε το Σάββατο και στη συνέχεια κόψαμε το τανίθ σε ξενοδοχείο της πόλης όπου η Κοινότητα παρέθεσε γεύμα στα μέλη της και σε όλους τους επι-

ΤΑ ΝΕΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΜΑΣ

σκέπτες. Μεταξύ των παρευρισκομένων ήταν καλεσμένοι και αρκετοί σημαίνοντες συμπολίτες μας που έχουν επανειλημμένως εκφράσει και συνεχίζουν να εκφράζουν έμπρακτα τη φιλία και συμπάρασά τους στα κοινοτικά θέματα. Στη διάρκεια του δείπνου έλαβε χώρα η παρουσίαση του βιβλίου του Μάκη Μάτσα «Μαρτυρίες Μαρτύρων: Ο αφανισμός μίας Κοινότητας», το οποίο περιέχει λεπτομερή κατάλογο με τα ονοματεπώνυμα, το έτος γέννησης, τη διεύθυνση οικίας, το επάγγελμα και το παρατσούκλι των 1.832 Γιαννιωτο-Εβραίων που εκτοπίστηκαν στις 25 Μαρτίου του 1944 και θανατώθηκαν στο στρατόπεδο Άουσβιτς-Μπιρκενάου. Τον λόγο πήρε αρχικά ο πρόεδρος της Κοινότητας, κ. Μωυσής Ελισάφ, ο οποίος ευχίθηκε χρόνια πολλά και ευχαρίστησε τους παρευρισκόμενους για την παρουσία τους στα Γιάννενα. Αμέσως μετά, τον λόγο πήρε το μέλος του Κοινοτικού Συμβουλίου, κα Αλλέγρα Μάτσα προλογίζοντας τον συγγραφέα, ο οποίος αναφέρθηκε στην προσπάθεια διάσωσης της μνήμης της απίστευτης τραγωδίας που βίωσε η πάλαι ποτέ ανθούσα Κοινότητα της πόλης μας στη διάρκεια της Ναζιστικής Κατοχής, χάνοντας ουσιαστικά το 91% του ανθρώπινου δυναμικού της.

Η βραδιά έκλεισε με προβολή παλαιών φωτογραφιών από την εβραϊκή ζωή στα Γιάννενα στα μεταπολεμικά χρόνια, τις οποίες συνέλεξε, ταξινόμησε και παρουσίασε με πολύ γλαφυρά σχόλια η κα Αλλέγρα Μάτσα. Οι παρευρισκόμενοι, που απεικονίζονταν ως μικρά παιδιά στις ασπρόμαυρες φωτογραφίες της εποχής, συγκινήθηκαν και θυμήθηκαν τα νιάτα τους, τους γονείς τους, τους παιδικούς φίλους και τα σπίτια τους. Ήταν κατά γενική ομολογία μία πολύ επιτυχημένη εκδήλωση που ολοκλήρωσε με τον καλύτερο τρόπο τον φετινό εορτασμό του Γιομ Κιπούρ.

Αισθανόμαστε την υποχρέωση να ευχαριστήσουμε θερμά όλους τους επισκέπτες που τίμησαν με την παρουσία την Ι.Κ. Ιωαννίνων, καθώς και τον κ. Ισακλή, το έργο του οποίου στην Κοινότητα είναι ανεκτίμητο. Ανανεώνουμε το ραντεβού μας για του χρόνου και καλούμε όλους τους ομοθρήσκους να έρθουν να γιορτάσουν το Κιπούρ στα Γιάννενα και να ζήσουν μαζί μας αυτή την ανεπανάληπτη εμπειρία.

ΧΑΛΚΙΔΑ

Οι γιορτές στη Χαλκίδα

Οι μεγάλες γιορτές Γιαμίμ Νοραϊμ, ξεκίνησαν στην Ι.Κ. Χαλκίδας με τα σελικώτ της παραμονής του Ρος Ασανά στις 8.9.2010. Την πρώτη ημέρα της γιορτής έγινε η πρωινή προσευχή, με ανάγνωση της Τορά και το σάλπισμα του σοφάρ. Τη λειτουργία παρακολούθησαν τα μέλη μας, κυρίως μέλη της νεολαίας μας.

Παρ' όλο που πριν λίγες μέρες, η Κοινότητα της Χαλκίδας σημάδευτηκε από την απώλεια δύο αγαπητών μελών της, του Εσδρά Κοέν και της Βίκας Φριζή, η παρουσία κυρίως νέων στη Συναγωγή ενσταλάζει στην ψυχή μας ελπίδα και παρηγοριά και μας οπλίζει με κουράγιο για να συνεχίσουμε το έργο μας.

Το απόγευμα έγινε το τασλίχ στον κήπο της Συναγωγής, ένα πατροπαράδοτο εβραϊκό έθιμο, όπου κάθε άνθρωπος αναγνωρίζει τα λάθη του και παρακαλεί για άφεση αμαρτιών. Έτσι προετοιμάζεται, καθαρός πλέον, χωρίς ίχνος φθόνου, μίσους και αντιζηλίας, για τη μεγάλη ημέρα της συγνώμης και του ελέους, το Γιομ Κιπούρ. Τις ημέρες αυτές η Συναγωγή λειτούργησε με τον κ. Χαΐμ Ισακλή και τον χαζάν της Κοινότητας κ. Ισαχάρ Κοέν.

Το πρωί της παραμονής του Κιπούρ, στις 17.9.2010, έγιναν τα σελικώτ με τον χαζάν της Κοινότητας. Το βράδυ καθώς και ανήμερα του Κιπούρ, η γεμάτη από κόσμο Συναγωγή λειτούργησε με τον Ραββίνο Μέντελ Χέντελ και τον κ. Κοέν. Ιδιαίτερα ευχάριστη για τους παρευρισκόμενους ήταν η απόδοση ορισμένων προσευχών από τον μικρό γιο του Ραββίνου Μέντελ, Άριελ. Πριν την Νειλά, την προσευχή που εδώ και αιώνες σηματοδοτεί το σφράγισμα των πενήντα πυλών, οι οποίες ανοίχτηκαν για έλεος, συγχώρεση και εξιλέωση εξ ουρανών, η αγαπητή σε όλους Νεχαμά Χέντελ μας μίλησε τονίζοντας πόσο σημαντική είναι για τη ζωής μας η ιεράρχηση των προτεραιοτήτων μας. Η λειτουργία και η νηστεία τελείωσαν με το σάλπισμα του σοφάρ. Με τη λήξη της γιορτής, όπως κάθε χρόνο, οι παρευρισκόμενοι «έκοψαν τανίθ» στην αυλή της Συναγωγής με γλυκά που προσέφερε η οικογένεια Μέντελ και αναψυκτικά που προσέφερε η Κοινότητα.

Έχοντας διαβεί το μονοπάτι της μετάνοιας υποδεχτήκαμε με χαρά τη γιορτή του Σουκώτ. Μετά τη βραδινή λειτουργία Αρβίτ συγκεντρωθήκαμε στη στολισμένη με διάφορα είδη φρούτων, καλάμια και μυρτιές Σουκά, που ετοίμασαν οι άντρες της Κοινότητας και βρίσκεται στην πίσω αυλή της Συναγωγής. Κατά τις δύο ημέρες του εορτασμού απολάυσουμε στη Σουκά ένα πλούσιο δείπνο, προσφορά της Κοινότητας, το οποίο περιελάμβανε και εδέσματα που ετοίμασαν οι κυρίες Σάρα Φριζή, Ρίτα Μάιση και Αννα Κοέν. Επίσης, τα γλυκά προσέφεραν η κα Στέλλα Κωστή και ο κ. Ιάκωβος Φριζής, στη μνήμη της συζύγου του Βίκας. Μετά τη λειτουργία ο κ. Ισακλής μας είπε λίγα λόγια για τους Ushrizin, (λέξη στα Αραμαϊκά) που αναφέρεται στους επτά πνευματικούς «επισκέπτες» του Σουκώτ, δηλαδή στους επτά ποιμένες του Ισραήλ: Αβραάμ, Ισαάκ, Ιακώβ, Ιωσήφ, Μωυσή, Ααρών, και Δαβίδ, που μας επισκέπτονται ο καθένας ξεχωριστά στη Σουκά, τις επτά μέρες και νύχτες του Σουκώτ.

Στις 30.9.10 εορτάστηκε το Σιμάχ Τορά, (Χαρά του Νόμου) ξεκινώντας με την προσευχή Αρβίτ. Κρατώντας τα αναμμένα κεράκια, τραγουδώντας τους καθιερωμένους ύμνους της ημέρας αυτής και αγκαλιά με τα Σεφαρείμ έγιναν οι επτά περιφορές (ακαφόθ) γύρω από το Τεβά. Μετά το πέρας των περιφορών, ο κ. Ισακλής ευλόγησε τους δύο Χατανείμ - τους γαμπρούς του Νόμου. Φέτος Χατανείμ έγιναν δύο νεαρά μέλη της Κοινότητας, ο Ιωσάφ Καταλάν Χατάν Τορά και ο Ζακ Μάισης Χατάν Μπερεσίτ.

Οι γιορτές πέρασαν αφήνοντας στην καρδιά μας μια γλυκιά ικανοποίηση γιατί καταφέραμε να πραγματοποιήσουμε, στο μέτρο των δυνατοτήτων μας, τις κυριότερες από τις λειτουργίες της Ιεράς Συναγωγής, αντλώντας δύναμη ως την επόμενη χρονιά.

Εκδήλωση για το βιβλίο του Γ. Λιόλιου στη Βέροια

Σε εκδήλωση που διοργάνωσε το Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο Ελλάδος και οι Εκδόσεις Ευρασία στις 25.9.10 στη Συναγωγή της Βέροιας, που βρίσκεται στην εβραϊκή συνοικία Μπαρμπούτα, έγινε η παρουσίαση του βιβλίου του κ. Γιώργου Λιόλιου «Σκιές της πόλης - Αναπαράσταση του διωγμού των Εβραίων της Βέροιας». Για το βιβλίο μίλησαν ο Μητροπολίτης Δράμας κ. Παύλος, ο Λέκτορας Ιστορίας στο Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας κ. Στράτος Δορδανάς, και ο συγγραφέας κ. Μανώλης Ρασούλης. Την εκδήλωση προλόγισε ο αντιπρόεδρος της Ι.Κ. Θεσσαλονίκης κ. Λάζαρος Σεφικά και τη συζήτηση συντόνισε ο συγγραφέας - δημοσιογράφος κ. Γιώργος Σκαμπαρδώνης.

Για τη συλλογή των στοιχείων και την καταγραφή της ιστορίας των Εβραίων της Βέροιας, μίλησε ο συγγραφέας κ. Γ. Λιόλιος.

Συνέδριο στην Καβάλα

Στις 17 & 18.9.2010 έγινε στην Καβάλα το Γ΄ Διεθνές Συνέδριο Βαλκανικών Ιστορικών Σπουδών με θέμα «Η Καβάλα και τα Βαλκάνια - Η Καβάλα και η Θράκη: Από την Αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Ιστορία - Τέχνη - Πολιτισμός». Στο Συνέδριο, το οποίο διοργάνωσαν το Ιστορικό και Λογοτεχνικό Αρχείο Καβάλας, το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης και το Πανεπιστήμιο Κύπρου, συμμετείχε ως εισηγητής ο κ. Βασίλης Ριτζαλέος με ένα πρωτότυπο και ενδιαφέρον θέμα: «Η τύχη της ακίνητης περιουσίας των Εβραίων στην Καβάλα, πριν τον εκτοπισμό στην Πολωνία το Μάρτιο του 1943».

Ιστορική έκθεση στην Κρήτη

Μία νέα μόνιμη έκθεση λειτουργεί στο Ιστορικό Μουσείο Κρήτης με τίτλο «Από τον Ερμή στην Αριάδνη. Κρήτη 1941 - 1945», που περιλαμβάνει αρχειακό και φωτογραφικό υλικό από την περίοδο του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου και της Κατοχής. Με ενέργειες της γεν. γραμματέως του Κ.Ι.Σ.Ε. κας Λίλιαν Καπόν, και ύστερα από συνεννόηση με τον επιμελητή της έκθεσης κ. Κωστή Μαμαλάκη, περιελήφθη στην έκθεση τμήμα αφιερωμένο στους Εβραίους της Κρήτης και στον τραγικό θάνατό τους με τον τορπιλισμό του πλοίου «Τάναϊς» στο οποίο επέβαιναν κατά τον εκτοπισμό τους. Η κα Καπόν παραχώρησε υλικό - φωτογραφίες και σημαντικά ντοκουμέντα, όπως τετράδια εκθέσεων των πνιγμένων παιδιών- από το προσωπικό της Αρχείο. Η κα Καπόν έχει ρίζες από την Κρήτη, αφού η μητέρα της Μαφάλντα Καπόν ήταν το γένος Μωϋσή Μινέρβο, μια οικογένεια που είχε σημαντική παρουσία στο νησί για αιώνες. Η φωτογραφία του Τάναϊς και το ιστορικό υλικό παραχωρήθηκαν από το Κ.Ι.Σ.Ε. Για το νέο αυτό τμήμα του Ιστορικού Μουσείου κυκλοφόρησε καλαίσθητος ενημερωτικός κατάλογος.

Υλικό για τους Εβραίους της Κρήτης στον κατάλογο της έκθεσης.

Ενίσχυση της συνεργασίας Ελλάδος - Ισραήλ

Επίσημη επίσκεψη στο Ισραήλ πραγματοποίησαν από 10 έως 12.10.2010, ο υπουργός Επικρατείας και Ανάπτυξης κ. Χάρης Παμπούκης και ο υφυπουργός Εξωτερικών κ. Δημήτρης Δόλλης. Η επίσκεψη αποτέλεσε συνέχεια των επαφών που είχαν προηγηθεί μεταξύ των πρωθυπουργών της Ελλάδας κ. Γιώργου Παπανδρέου και του Ισραήλ κ. Μπενιαμίν Νετανιάχου. Στόχος της επίσκεψης ήταν η ενίσχυση της συνεργασίας σε τομείς όπως η γεωργία, ο τουρισμός, οι νέες τεχνολογίες και η ανάπτυξη, καθώς και η περαιτέρω σύσφιξη των εμπορικών και επιχειρηματικών σχέσεων. Σύμφωνα με το πρόγραμμα οι δύο Έλληνες υπουργοί συναντήθηκαν με τον πρωθυπουργό κ. Νετανιάχου, υπουργούς και στελέχη της κυβέρνησης του Ισραήλ, επισκέφθηκαν εταιρείες υψηλής τεχνολογίας και ενημερώθηκαν για προγράμματα και προϊόντα από συγκεκριμένους τομείς. Η επίσκεψη ολοκληρώθηκε με την απόφαση για σύσταση κοινής ομάδας εργασίας για την προώθηση των διμερών σχέσεων.

Σημαντική ήταν, επίσης, η επίσκεψη στο Ισραήλ του υπουργού Εξωτερικών κ. Δημήτρη Δρούτσα που πραγματοποιήθηκε στις 18.10.2010. Ο κ. Δρούτσας είχε συναντήσεις με τον Πρόεδρο του Ισραήλ κ. Σίμον Πέρες, τον πρωθυπουργό κ. Μπ. Νετανιάχου, καθώς και με τον Ισραηλινό ομόλογό του Αβιγκντόρ Λίμπερμαν. Η επίσκεψη ολοκληρώθηκε με την υπογραφή αεροπορικής

συμφωνίας μεταξύ Ελλάδας και Ισραήλ και τον προγραμματισμό σύγκλισης κοινού συμβουλίου υπουργών που προβλέπεται να πραγματοποιηθεί μέχρι το τέλος του έτους.

Υπενθυμίζεται ότι διάφορα θέματα συνεργασίας είχαν τεθεί και από τον πρόεδρο του Κ.Ι.Σ.Ε. κ. Δ. Σαλιτιέλ κατά την επίσκεψη Νετανιάχου (φωτογραφία).

